

Warszawa, 01-03-2023 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

IV.7214.40.2022.DZ

Pan

Mateusz Morawiecki

Prezes Rady Ministrów

e-PUAP

Szanowny Panie Premierze

W nawiązaniu do korespondencji prowadzonej w sprawie konieczności zapewnienia osobom eksmitowanym choćby minimalnego standardu ochrony przed eksmisją „na bruk” w przypadkach, gdy na drodze przymusu państwowego (egzekucji administracyjnej) wykonywany jest obowiązek opróżnienia nieruchomości lub lokalu, służących zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych zobowiązanego i jego domowników, wynikający z decyzji administracyjnej, po raz kolejny zwracam się do Pana Premiera z prośbą o podjęcie działań legislacyjnych w omawianym zakresie.

Wspomniany problem opisałem szczegółowo w wystąpieniu z dnia 20 lipca 2022r.¹ wskazując, że działania te winny mieć przede wszystkim na celu dostosowanie regulacji zawartych w ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji do wytycznych zawartych w wyroku Trybunału

¹ Pismo RPO znak: IV.7214.40.2022.DZ

Konstytucyjnego z dnia 18 października 2017 r. sygn. akt K 27/15². Zwracałem także uwagę, że obecna sytuacja w tej kwestii dalece odbiega od wypracowanego standardu ochrony przed bezdomnością osób eksmitowanych w przypadku eksmisji z mieszkania, przeprowadzanej w drodze egzekucji sądowej (generalny zakaz dokonywania eksmisji "na bruk" na gruncie przepisów prawa cywilnego oraz przyjęty tam dwustopniowy model ochrony przed bezdomnością osób eksmitowanych, także wprowadzenie okresu ochronnego od 1 listopada do 31 marca roku następnego włącznie, jeżeli osobie eksmitowanej nie wskazano lokalu, do którego ma nastąpić przekwaterowanie). W mojej ocenie, konieczne wydaje się zatem także rozważenie celowości wprowadzenia regulacji prawnych zapewniających osobom eksmitowanym na podstawie decyzji administracyjnej ochronę przed bezdomnością dalej idącą, niż tylko zapewnienie standardu na poziomie minimalnym, analogicznych do tych, jakie zawarte są w art. 182 ust. 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017r. o Służbie Ochrony Państwa³.

Minister Członek Rady Ministrów w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów przekazał przedstawioną Panu Premierowi sprawę do załatwienia Ministrowi Finansów, jako organowi właściwemu w zakresie ochrony interesów Skarbu Państwa, zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej. W uzasadnieniu powołano się na stanowisko Rządowego Centrum Legislacji⁴ (kopia w załączeniu).

² opubl. OTK-A 2017/74, Dz.U.2017/1954

³ t.j. Dz.U. z 2023r. poz.66

⁴ pismo znak: BPRM.508.1.4.2022(5)KG

Natomiast Minister Finansów⁵ wyjaśnił, że kwestia wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego jest zagadnieniem złożonym i ma charakter interdyscyplinarny. Wymaga bowiem nie tylko zmian w ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, ale przede wszystkim nowelizacji ustaw dotyczących pragmatyki zawodowej służb mundurowych podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz ustaw infrastrukturalnych regulujących kwestie związane z ustalaniem lokalizacji autostrad, linii kolejowych, lotnisk, strategicznych inwestycji w sektorze naftowym czy też budowli przeciwpowodziowych. Natomiast Minister Finansów kieruje działami administracji rządowej: budżet, finanse publiczne oraz instytucje finansowe, zatem zagadnienia związane z egzekucją obowiązków o charakterze niepieniężnym, o której mowa w dziale III ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji nie leżą w zakresie jego właściwości. W jego ocenie, właściwym do wykonania wspomnianego wyroku Trybunału Konstytucyjnego jest Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji (kopia w załączeniu).

Wobec powyższego pragnę przypomnieć, że w opisaney sprawie Rzecznik Praw Obywatelskich zwracał się już wcześniej do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z prośbą o pojęcie działań legislacyjnych w omawianym zakresie. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji przedstawił stanowisko⁶, zgodnie z którym wprowadzenie rozwiązań legislacyjnych zmierzających do dostosowania obowiązujących regulacji prawnych w zakresie wykonywania obowiązku opróżnienia lokali mieszkalnych do wytycznych Trybunału Konstytucyjnego zawartych we wspomnianym wyroku wykracza poza zakres działania ministra właściwego do spraw wewnętrznych. Ponadto wskazano, że w ocenie resortu, zasadnym wydaje się

⁵ pismo z dnia 17 lutego 2023r. znak: DSP6.055.1.2022

⁶ pismo znak: BMP-0790-6-2/2021/JS

kontynuowanie prac legislacyjnych w analizowanym obszarze, przyjmując jako wzorzec regulacji rozwiązania wynikające z senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz niektórych innych ustaw⁷ (kopia pisma w załączeniu).

Jak wskazują powyższe okoliczności, w sprawie tej niewątpliwie powstał negatywny spór kompetencyjny pomiędzy ministrami. Zgodnie zaś z art. 5 ust. 7 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2022 r. poz. 1188), w celu wykonania zadań i kompetencji określonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i ustawach, Prezes Rady Ministrów może w szczególności rozstrzygać o zakresie działania ministrów w razie sporu kompetencyjnego między ministrami. W przedstawionej sprawie, z uwagi na fakt, iż od ponad pięciu lat pozostaje niewykonany wyrok Trybunału Konstytucyjnego, zaś jego realizacja wymaga zmiany obowiązujących przepisów, moim zdaniem obowiązkiem Pana Premiera jest rozstrzygnięcie istniejącego sporu kompetencyjnego pomiędzy ministrami w sposób skuteczny, to znaczy gwarantujący wykonanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 października 2017r.

Dlatego też, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. 2020 r., poz. 627 ze zm.), ponownie zwracam się o podjęcie skutecznych działań w tej sprawie, t.j. o wskazanie ministra właściwego do podjęcia działań legislacyjnych celem wykonania wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

Będę wdzięczny za poinformowanie o stanowisku Pana Premiera zajęтым w tej sprawie oraz podjętych działaniach.

⁷ druk senacki nr 1064.

Załączniki:

1/. pismo Podsekretarza Stanu Zastępcy Szafa KPRM znak: BPRM.508.1.4.2022(5)KG

2/. pismo Sekretarza Stanu w Ministerstwie Finansów z dnia 17 lutego 2023r. znak:
DSP6.055.1.2022

3/. pismo Sekretarza Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji znak:
BMP-0790-6-2/2021/JS

Z wyrazami szacunku,

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/